

Wonen én werken in de Bechstede

Inzending voor de prijsvraag *“700 jaar wonen in Goes”*

Wonen én werken in de Bechstede

Toelichting bij het ontwerp

Mobiliteit

Komende decennia zal de fysieke individuele mobiliteit van mensen afnemen ten gevolge van de eindigheid van fossiele brandstoffen en hoge kosten van alternatieven. Mobiliteit zal meer geschieden middels openbaar vervoer, hetgeen gevolgen heeft voor de vormgeving van de openbare ruimte. Deze zal minder gericht zijn op individueel (auto) verkeer waardoor straten weer woonstraten kunnen worden en de ruimte wordt gegeven aan voetgangers en fietsers. Het aandeel parkeerplaatsen in de openbare ruimte kan dan ook drastisch verminderen.

In tegenstelling tot de fysieke mobiliteit neemt de virtuele mobiliteit toeneemt sterk toe. Thuis werken en studeren zal in de (nabije) toekomst dan ook gemeengoed zijn. Dit thuis werken kan zowel in kennisintensieve sectoren alsook in diensten- en voorzieningensectoren plaats vinden omdat t.g.v. voornoemde afname van fysieke mobiliteit de voorzieningen op wijk- en buurtniveau weer aan belang toenemen, naast diensten en voorzieningen die via virtuele weg kunnen worden geleverd of aangeboden.

Wonen én werken

De woning van de toekomst zal dus een woning zijn die zowel woonplek als werkplek is. Deze woon-werk woning levert nieuwe mogelijkheden voor stedenbouwkundige typologieën. In het ontwerp "wonen én werken in de Bechstede" is gekozen de woon- en werkgedeelten elk een eigen zijde van de woning te geven en daarmee een eigen entree en uitstraling. De woongedeelten worden ontsloten in rustige intern gerichte woonstraten. De werkgedeelten worden ontsloten aan de randen van de nieuwe buurt of aan een centraal in de buurt gelegen parkachtig plein. Het werkgedeelte is daarmee openbaarder en expressiever als het woongedeelte en richt zich op de buitenwereld en op een grote openbare ruimte in de buurt. Deze bebouwingstypologie is dan ook zeer geschikt om eenvormige en monofunctionele wijken te verlevendigen en het voorzieningen niveau te verhogen.

Het stedenbouwkundig plan is geïnspireerd op een buurt in het Heuvelplan te Breda van M.J. Granpré Molière. Molière zocht bij het ontwerp voor deze buurt naar een 'openheid in beslotenheid' door woningen met de achterzijde naar de omringende buurten te richten en daarbinnen een rondloop van rustige woonstraten te maken. Hierbinnen bevond zich vervolgens een openbare parkruimte waar de woningen met de achterzijde aan grensden.

Onderdeel van het Heuvelplan voor Breda van Granpré Molière, omstreeks 1949.

Problematisch bij het ontwerp van Granprè Molière is dat, ten gevolge van de rustige woonstraten in de buurt, de achterzijde van de woningen de buurt afsloten zijn van de rest van de stad en van haar eigen openbare ruimte. Het ingezonden ontwerp voor de Bechstede te Goes levert de oplossing voor dit probleem van Granprè Molière door de woningen twee voorkanten te geven; een werkgedeelte gericht op het openbare en een woongedeelte gericht op het meer beslotene.

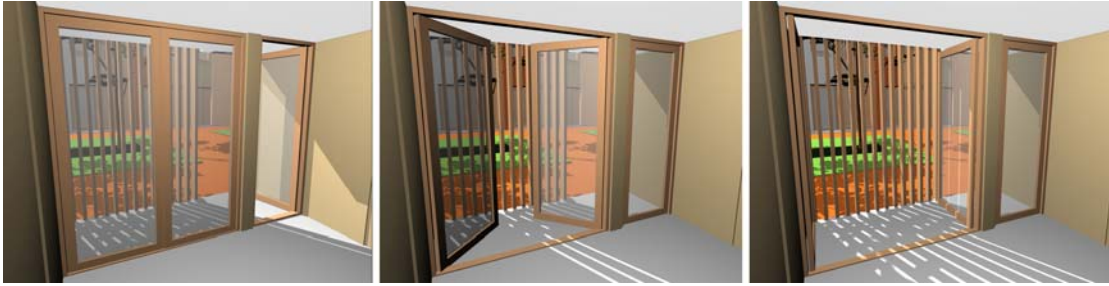

Stedebouwkundig ontwerp voor 153 woon-werk woningen in Bechstede, Goes. Deze woningen voor 1-2 pers. huishoudens zijn door samenvoeging tevens geschikt voor bewoning in groeps- of gezinsverband.

Ingaan in de woning

Eveneens geïnspireerd door de architectuurtheorie van Granprè Molière is aandacht besteed aan overgangszones bij het 'ingaan in de woning'. Aan de woonzijde is gezocht naar een manier om het binnengaan in de woning te 'faseren'. Door de woning loodrecht te benaderen is tussen een houten constructie het interieur van de woning te zien. Wanneer de woning onder een hoek benaderd wordt is het interieur van de woning niet of slechts ten dele te zien. De houten constructie werkt dan als een wand of scherm.

De houten constructie maakt tevens een ruimte tussen de straat en de woning mogelijk die dienst doet als overgangsgebied (of 'midden-term' zoals Granprè Molière dit noemde) en die middels openslaande tuindeuren kan worden gebruikt als deel van een tuinkamer. Door de tuindeur te openen wordt de ruimte tussen pui/muur en houten constructie afgesloten waardoor deze privé blijft terwijl door de spijlen van de houten constructie wel visueel en auditief contact tussen straat en tuinkamer mogelijk is.

Overgangsgebied tussen straat en woongedeelte met entree en tuinkamer

Het werkgedeelte van de woningen is boven het maaiveld getild en toegankelijk via een trap. Door het werkgedeelte op te tillen is het mogelijk aan de straat en het plein een groot raam te maken dat naast daglichttoetreding tevens dienst kan doen als etalage terwijl tegelijkertijd een comfortabele (mentale) afstand blijft bestaan tussen de openbaarheid van de straat en het plein en de beslotenheid van de werkplek. De werkplekken zijn toegankelijk via eigen trappen die het binnengaan in de werkplek een bewuste activiteit maken.

Straatzijde met woonruimten

Bijkomend voordeel van de woon-werk typologie met twee voorkanten is dat op alle delen van de openbare ruimte toezicht is door de bewoners, hetgeen bijdraagt aan het gevoel van veiligheid. De overgangszones aan beide zijden van de woning (horizontaal aan de woonzijde, verticaal aan de werkzijde) zorgen daarbij toch voor voldoende beslotenheid van de individuele woning zodat privacy gewaarborgd kan blijven.

Straatzijde met werkruimten, geschikt als bureau-, studie-, horeca en winkelruimten

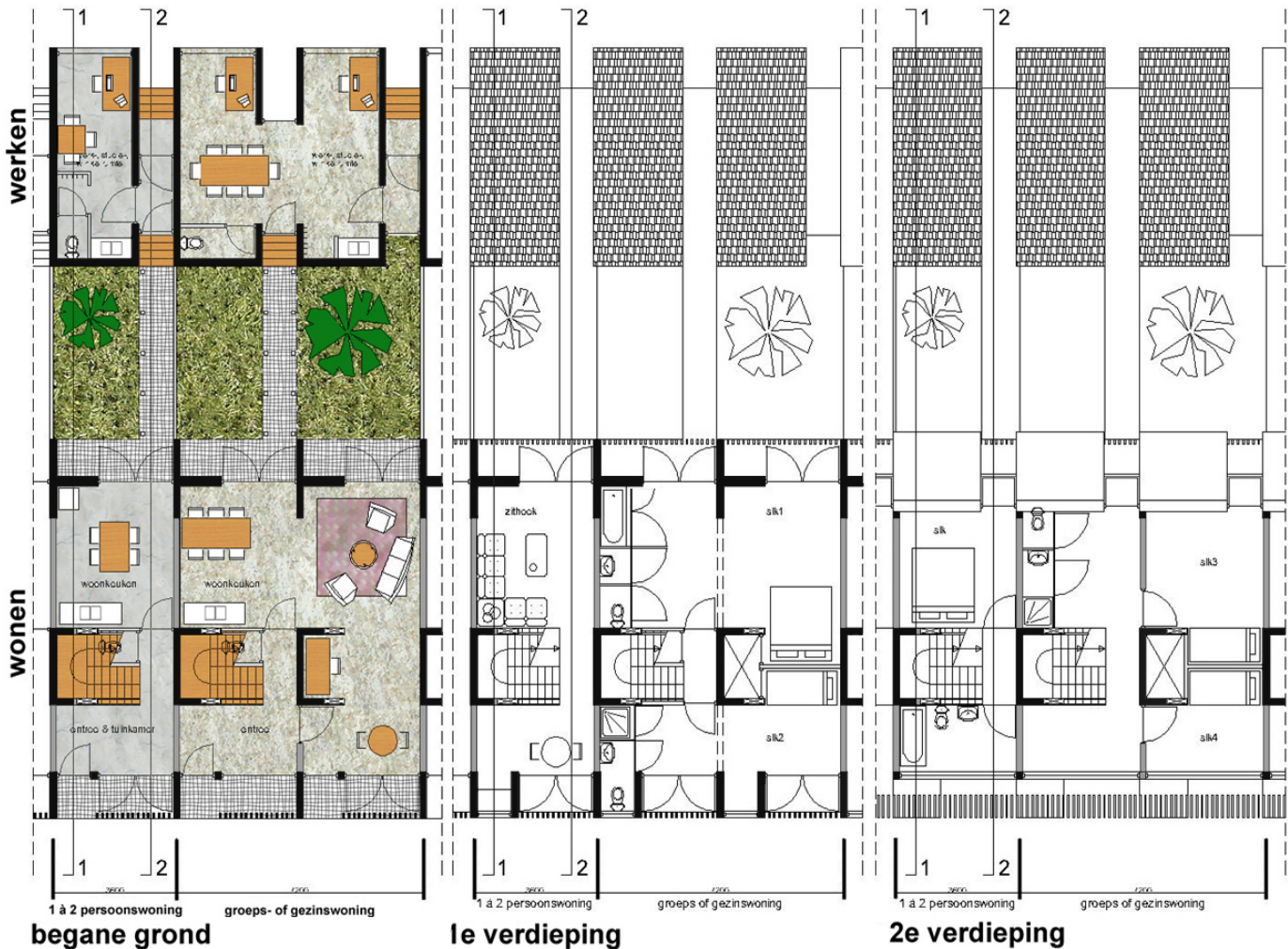
Woning en bewoning

Het ontwerp van de woning en de buurt komt tegemoet aan de zich voortzettende tendens van individualiteit. De smalle woningen met een beukmaat van 3600 mm zijn daartoe geschikt voor 1-2 persoonshuishoudens. Door uit te gaan van smalle individuele geschakelde woningen in plaats van gestapelde appartementen wordt een complete woning geboden inclusief (patio)tuin en trappen voor de verticale scheiding van woonfuncties. De toenemende individualiteit is overigens betrekkelijk en meer op te vatten als 'massa individualiteit'. De woning komt daarom tegemoet aan de woon- en werkwensen van kleine huishoudens, maar komt door de vormgeving van de woning als onderdeel van een buurt tevens tegemoet aan de behoefte aan een zekere collectieve identiteit en mogelijkheden tot vormen van samenwerking.

Naast de woning als woon-werk ruimte voor kleine huishoudens is het echter is het mogelijk twee van deze woningen te schakelen tot één grote woning voor gezinnen of vormen van groepswonen. In de woningscheidende wanden zijn mogelijkheden opgenomen om zonder constructieve aanpassingen doorbraken te maken. De bijbehorende werkruimten kunnen blijven bestaan als twee afzonderlijke ruimten of geschakeld worden tot één grote werkruimte.

Bij de exemplarische uitwerking van de geschakelde woning is gekozen het sanitair te koppelen aan de individuele (slaap)kamers. Het sanitair is weggewerkt in een (inloop)kast en maakt daarmee op discrete manier deel uit van de (slaap)kamers. Hiermee wordt privacy geboden aan opgroeiende kinderen en is het tevens mogelijk de woning te gebruiken voor vormen van groepswonen of gedeeltelijke verhuur van een woning (kamerbewoning).

De keuken zal als ruimte voor de bereiding van eten de komende decennia afnemen in betekenis. Momenteel worden al appartementen gebouwd zonder kookplaats. Het voedsel zal meer en meer voorbereid worden afgehaald of bezorgd ofwel als kant en klaar maaltijd in de magnetron o.i.d. worden verwarmd. De keuken als woonkeuken, als ontbijt- en lunchruimte, als ruimte voor conversatie en als ruimte om vrienden te ontvangen zal echter niet aan betekenis verliezen. De woningen zijn daartoe voorzien van een ruime woonkeuken die desgewenst ook uitgerust kan worden als complete kookruimte.

Plattegronden van een exemplarische 1 à 2 persoons woning en groeps- of gezinswoning. Schaal 1:200

Materialisering

Voor de materialisering van de woning zijn enkel non-toxische materialen toegepast om zo te kunnen voorzien in een veilige en gezonde leefomgeving. Voor de omhulling van de woning kunnen de bewoners kiezen uit een drietal materialen; houten shingles (onbehandeld), zink en keramische tegel- of leipannen. Voor de constructie van houten spijlen aan de woonzijde van de woning is onbehandeld Lariks voorzien, een houtsoort die duurzaam gewonnen kan worden en die, mits goed toegepast, niet geschilderd hoeft te worden. Door toepassing van deze materialen ontstaat een gevarieerd straatbeeld dat door zijn natuurlijkheid, kleurschakeringen, verwerking en tactiliteit aansluit bij de behoefte aan warmte en geborgenheid in de leefomgeving.

Werkruimten, geschikt als bureau-, studie-, horeca en winkelruimten aan het parkachtig binnenplein van de buurt. Verschillende natuurlijke gevelbekledingen dragen bij aan een levendig straatbeeld en een zekere individualiteit van de woning binnen een herkenbare schakeling.

woongedeelte van de woningen aan de rustige woonstraten binnen de buurt. Het gebruik van natuurlijke materialen voor de woningen en de groenvoorziening van fruit- en notenbomen dragen bij aan de ervaring van weers- en seizoensinvloeden.

Organisatie prijsvraag:

st. Het Zeeuwse Bouwhuis
P/a RWS Partner in wonen
Postbus 258
4460 AD Goes

Inzender:

Ir. Herwin Sap, Architect BNA
Omstraat 17
3620 Lanaken-Veldwezelt
België

Datum inzending:

25 mei 2005